

Posudek diplomové práce
Narativa Michela Priska
v kontextu italské literatury druhé poloviny 20. století,
kteřou předložila Petra Zdeňková,
ÚRS FFUK, září 2007

Petra Zdeňková se rozhodla napsat práci o autorovi, který pozornosti literárních kritiků a historiků zatím spíše uniká. Přitom z detailních analýz a synopsí románů Michela Priska, jež tvoří jádro její práce, jasně vyplývá, že tento nezáměr je poněkud nezasloužený. Proto kladně hodnotím volbu tématu, diplomantka si rozhodně nechtěla nic ulehčit: její osobní zaujetí a pečlivá četba rozsáhlého korpusu textů jsou z práce patrné.

Přiznám se, že Priskovo narativní dílo neznám, ale práce Petry Zdeňkové mě dostatečně inspirovala k tomu, abych tento nedostatek alespoň částečně napravila. Už to je pro ni dobré vysvědčení. Přesto mám k práci i určité výhrady. Jak už jsem předeslala, těžištěm práce je rozbor jedenácti Priskových románů. Úvodem diplomantka velice stručně načrtává literární kontext Priskovy tvorby a zmiňuje hlavní tendence a osobnosti italské poválečné prózy, v závěru se pak pokouší o syntézu jednotlivých analýz a snaží se určit motivické konstanty Priskovy tvorby a časté či oblíbené narativní postupy tohoto autora. Mám za to, že se diplomantce příliš nepodařilo zasadit Priska do kontextu italské poválečné literatury, což přitom měl být jeden z jejích cílů, i soudě podle názvu práce. Jsem si plně vědoma toho, že toto „zasazení“ je velice obtížné, protože z diplomantčiných pečlivých analýz jeho románů pro mě vyplývá, že je to nesnadný autor, vzpouzející se jakémukoli „škatulkování“, propojující románovou tradici (v Itálii ovšem dost chatrnou), vycházející z modelu velkého měšťanského románu balzakovského typu, s lekcí

modernismu (vliv Prousta je nepochybný) a v některých dílech i s postmoderními vypravěčskými postupy. Z dílčích analýz dále vyplývá, že Priskově italskému romanopiseckému vzoru se mnohem víc blíží D'Annunzio (bez ohledu na kvality D'Annunzia-romanopisce) či Fogazzaro než Verga. Což je zajímavý rozpor s nálepkou (neo)reality z Jihu, kterou, zdá se, kritika Priska někdy odbývá. Diplomantka zmiňuje podobnost mezi Svevovými inetty a Priskovými hrdiny, pirandellovskou relativizaci všeho poznání, která je podle všeho trvale přítomná v Priskově tvorbě. Nezmiňuje však nikde Priskův vztah k ironii, k humoristickému výrazu, který by měl být pro paralely právě s těmito autory klíčový. Ze synopsí románů se však Prisko jeví spíše jako autor, který dosud věří v životnost tragédie.

Další námitka se týká absence vzájemné konfrontace a hlubšího vnitřního rozlišení jednotlivých Priskových románů. Nezdá se mi pravděpodobné, že by všech 11 děl mělo zcela vyváženou kvalitu. Nejde mi o sestavování žebříčku, ale o posouzení např. toho, které vypravěčské postupy autorovi lépe vyhovovaly či zda se mu lépe dařily společensko-historické fresky zalidněné postavami, nebo komorní psychologická „dramata“ jako jsou *Dědicové větru*.

Moje připomínky nicméně nechtějí zpochybnit kvalitu práce, kterou považuji za zdařilou. Jsou to spíše návrhy, vyplývající z přesvědčení, že diplomantka v analýzách textů shromáždila cenný materiál, ze kterého však nedokázala v závěru vytěžit maximum. Její nepochybně záslužná monografie o Michelu Priskovi tak nakonec opět odsuzuje tohoto autora k samotě, z níž by ho mohla vysvobodit hlubší konfrontace jeho tvorby kupříkladu s kontextem stále vratšího neorealismu, či s tvorbou jeho kolegů-vrstevníků (např. Moravia, Calvino, Brancati, ale i třeba Chiara).

Formální výhrady nemám, práce je napsaná kultivovaně, zmínila bych snad jen užití adjektiva „existenční“ ve významu, kde by bylo vhodnější „existenciální“, neboť Priscovi hrdinové nebojují o holou podstatu své existence, o přežití.

Závěrem: práci Petry Zdeňkové hodnotím jako plně zvládnutou a inspirativní, k obhajobě ji samozřejmě doporučuji.

V Praze dne 9/9/2007

PhDr. Alice Flemrová, Ph.D.

oponentka